

Ο ΡΑΣΣΕΛΑΣ.

[Ίδε Τόμ. ζ'. Σελ. 156-159, 165-168, 180-183. Τόμ. η'. Σελ. 5, 8, 22-25, 38-40, 53-55, 77-79, 85-88.]

ΚΕΦΑΛ. ΚΘ'. Ο 'Ρασσέλας καὶ ἡ Νεκαγία ἐξακολουθοῦσι τὴν συνομιλίαν των.

« ΑΓΑΠΗΤΗ ἀδελφῇ, » εἶπεν ὁ 'Ρασσέλας, « εἰς τὰ συνήθη σφάλματα καὶ τὰς ὑπερβολὰς τῆς ῥητορείας ὑποπίπτεις· ἐν οἰκιακῇ συζητήσει φέρεις παραδείγματα ἐθνικῶν συμφορῶν, καὶ σκηνὰς ἐκτεταμένης ἀθλιότητος, αἵτινες εὐρίσκονται εἰς βιβλία μᾶλλον παρὰ εἰς τὸν κόσμον, καὶ αἵτινες, ὅσον εἶναι φρικῶδεις, τόσον εἶναι σπάνιαι. Ἄς μὴ φανταζώμεθα δεινὰ, ἅτινα δὲν αἰσθανόμεθα, μήτε ἄς ἀδικῶμεν τὴν ζωὴν δι' ἐσφαλμένων παραστάσεων. Δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω τὴν μεμψίμοιρον ἐκείνην εὐγλωττίαν, ἥτις πᾶσαν πόλιν ἐπαπειλεῖ μὲ καταστροφὴν, ὅποια ἢ τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἥτις βλέπει τὴν πείναν ἀκολουθοῦσαν εἰς πᾶν κοπάδιον ἀκριδῶν, καὶ κρεμᾶ τὸν λοιμὸν ἐκ τῆς πτέρυγος παντός φυσήματος μεσημβρινοῦ.

« Περί ἀναγκαιῶν καὶ ἀναποφεύκτων δεινῶν, ἅτινα διαμιᾶς καταποντίζουσι βασιλεία, πᾶσα ἀμφισβήτησις εἶναι ματαία· ὅταν ἔρχονται, πρέπει νὰ ὑπομένωται. Ἀλλὰ δὴλον ἐστὶ αἱ ἐκρήξεις αὗται τῆς γενικῆς καταστροφῆς εἶναι φανταστικαὶ μᾶλλον ἢ πραγματικαί· χιλιάδες καὶ μυριάδες ἀνθρώποις κατὰ τὴν νεότητά, καὶ μαραίνονται κατὰ τὸ γῆρας, χωρὶς νὰ γνωρίσωσιν ἄλλα παρὰ οἰκιακὰ δεινὰ, καὶ μετέχουσι τῶν αὐτῶν ἡδονῶν καὶ θλίψεων, καὶ ἐπιεικεῖς καὶ σκληροὶ ὧσιν οἱ βασιλεῖς των, καὶ νικῶσι καὶ ἡττῶνται οἱ στρατοὶ τῆς πατρίδος των. Ἐνῷ τὰς αὐλὰς διαταράττουσιν ἐσωτερικοὶ ἀνταγωνισμοί, καὶ πρέσβεις διαπραγματεύονται εἰς ξένας χώρας, ὁ σιδηρουργὸς ἐτι καταγίνεται περὶ τὸν ἀκμῶνα, καὶ ὁ γεωργὸς περὶ τὸ ἄροτρον αὐτοῦ· τὰ ἀναγκαῖα τῆς ζωῆς ἀπαιτοῦνται καὶ ἀπολαμβάνονται, καὶ ἐξακολουθοῦν αἱ εἰς ἐκάστην ὥραν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀνάλογοι ἐργασίαι.

« Ἄς μὴ μεριμνῶμεν περὶ τῶν ὅσα ἢ οὐδέποτε θέλουν συμβῆναι, ἢ, καὶ ἂν συμβῶσι, θέλουν εἶσθαι ἀνώτερα τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως. Ἄς μὴ ζητῶμεν νὰ τροποποιήσωμεν τὰς κινήσεις τῶν στοιχείων, ἢ νὰ προσδιορίσωμεν τὴν σύχνη των αὐτοκρατοριῶν. Ἔργον ἡμῶν εἶναι νὰ στοχαζώμεθα τί δύνανται νὰ κατορθώσωσιν ὄντα, ὅποια ἡμεῖς· ἐνῷ ἕκαστος καὶ ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτοῦ εὐδαιμονίας προσπαθεῖ, καὶ τὴν τῶν ἄλλων ζητεῖ κατὰ δύναμιν νὰ ἐπαυξήσῃ.

« Τὸν γάμον δὴλον ἐστὶ ἀπαιτεῖ ὁ νόμος τῆς φύσεως· ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐδημιουργήθησαν νὰ ᾔναι οἱ σύντροφοι ἀλλήλων· καὶ διὰ τοῦτο πέποιθα ὅτι ὁ

γάμος πρέπει νὰ συντείνῃ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου. »

« Ἀμφισβᾶλλω, » εἶπεν ἡ βασιλόπαις, « ἐὰν ὁ γάμος ᾔναι ἄλλο τι εἰμὴ εἰς ἐκ τῶν πολυαριθμῶν τρόπων τῆς ἀνθρωπίνου ἀθλιότητος. Ὅταν βλέπω καὶ ἀναλογίζωμαι τὰ διάφορα εἶδη τῆς συζυγικῆς κακοδαιμονίας, τὰ ἀπροσδόκητα αἰτία διαρκoῦς ἀσυμφωνίας, τὰς ἀλληλομάχους διαθέσεις, τὰς ἀντιφερομένας δοξασίας, τὰς συγκρούσεις ἐναντίων ἐπιθυμιῶν ὅπου ἀμφοτέροι βιάζονται ὑπὸ σφοδρῶν ὠθήσεων, τὸν πεισματώδη ἀνταγωνισμόν ἀρετῶν ἀσυμφώνων ὅπου ἀμφοτέρους ὑποστηρίζει ἡ συναίσθησις ἀγαθοῦ σκοποῦ, κλίνω κάποτε εἰς τὴν ἰδέαν τῶν αὐστηροτέρων ἠθικολόγων, ὅτι ὁ γάμος συγχωρεῖται μᾶλλον ἢ ἐγκρίνεται, καὶ ὅτι οὐδεὶς περιπλέκεται εἰς τὰ ἀδιάλυτα τοῦ συνοικεσίου δεσμὰ ἐκτὸς διὰ τῆς παρακινήσεως ὀρμητικοῦ πάθους, εἰς ὃ παραπολὺ χαρίζομεθα. »

« Λησμονεῖς, φαίνεται, » ἀπήντησεν ὁ 'Ρασσέλας, « ὅτι ἀκόμη τώρα παρέστησας τὴν ἀγαμίαν ὡς ἥπτον εὐδαίμονα τοῦ γάμου. Ἀμφοτέραι αἱ καταστάσεις ἐνδεχόμενον νὰ ᾔναι κακαί, ἀλλ' ἀδύνατον ἀμφοτέραι νὰ ᾔναι αἱ κάκισται. Οὕτω πως συμβαίνει πολλάκις, ὅταν ἔχῃ τις ἐσφαλμένας ἰδέας·—ἀμοιβαίως ἀναιροῦσιν ἀλλήλας, καὶ ἀφίνουσι τὸν νοῦν ἀνοικτὸν εἰς τὴν ἀλήθειαν. »

« Δὲν ἠλπίζον, » ἀπεκρίθη ἡ βασιλόπαις, « ν' ἀποδώσης εἰς ψεῦδος τὴν ἐξ ἀδυναμίας προεληθούσαν ἀσμφωνίαν μου. Ὁ νοῦς, καθὼς ὁ ὀφθαλμὸς, δυσκολεύεται νὰ παραβᾷ μετ' ἀκριβείας ἀντικείμενα εὐμεγέθη καὶ πολυμερῆ. Ὅταν διαμιᾶς βλέπωμεν ἢ ἐννοῶμεν τὸ ὅλον αὐτῶν, εὐκόλως παρατηροῦμεν τὰς μεταξὺ των διαφορὰς, καὶ ἀποφασίζομεν ποῖον τὸ προτιμότερον· ἀλλ' ὅταν πρόκειται περὶ δύο συστηματικῶν, ἐξ ὧν οὐδέτερον ἐμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὑπὸ τινος ἀνθρωπίνου ὄντος καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν αὐτοῦ καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὰς πολυειδεῖς περιπλοκάς του, τί θαῦμα, ἐὰν, κατὰ μέρη κρίνουσα περὶ τοῦ ὅλου, λαμβάνω ποτὲ μὲν εἰς τοῦτο, ποτὲ δὲ εἰς ἐκεῖνο κλίσιν καὶ διάθεσιν, ὡς τὸ ἐν ἢ τὸ ἄλλο παρίσταται ζωηρότερον εἰς τὴν μνήμην ἢ τὴν φαντασίαν μου; Διαφέρομεν ἀπ' ἡμῶν αὐτῶν, ἀπαραλλάκτως ὡς διαφέρομεν ἀπ' ἀλλήλων, ὅταν βλέπωμεν μέρος μόνον προκειμένου τινὸς ζητήματος, καθὼς εἰς τὰς πολυμόρφους σχέσεις τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ἠθικῆς· ἀλλ' ὅταν βλέπωμεν τὸ ὅλον διαμιᾶς, ὡς εἰς ἀριθμητικούς ὑπολογισμούς, ἅπαντες συμφωνοῦμεν εἰς μίαν κρίσιν, καὶ οὐδεὶς ποτε ἔχει ἀλληλομάχους δοξασίας. »

« Ἄς μὴ προσθέσωμεν, » εἶπεν ὁ βασιλόπαις, « εἰς τὰλλα δεινὰ τοῦ βίου τὴν πικρίαν τῆς ἀμφισβήτη-

σεως, μηδ' ἄς ἀμιλλώμεθα πρὸς ἀλλήλους κατὰ τὴν λεπτολογίαν τῶν ἐπιχειρημάτων. Ἐνασχολούμεθα εἰς ζήτησιν, ἐξ ἧς ἀμφοτέροι θέλομεν ὠφελυθῇ μὲν ἂν ἐπιτύχωμεν, ὑποφέρει δὲ ἂν ἀποτύχωμεν. Ἀρμόζει λοιπὸν νὰ βοηθῶμεν ἀλλήλους. Σὺ βέβαια παραπολὺ σπεύδεις, κατακρίνουσα τὸν γάμον ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἄλυπος—ἡ τοῦ βίου ἀθλιότης δὲν ἤθελεν ἀποδείξειν ἐπίσης, ὅτι ὁ βίος δὲν ἐμπορεῖ νὰ ᾔῃ δῶρον τοῦ Ὑψίστου; Οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ πληθύνωνται διὰ τοῦ γάμου, ἢ νὰ πληθύνονται χωρὶς αὐτοῦ.»

« Πῶς θέλουν πληθύνεσθαι οἱ ἄνθρωποι, » ἀπήντησεν ἡ Νεκαγία, « δὲν μὲ μέλει, καὶ οὔτε σὲ πρέπει νὰ μέλη. Ἡ παροῦσα γενεὰ δὲν κινδυνεύει ποσῶς ν' ἀποθάνῃ ἄνευ διαδόχων· δὲν ἐρευνῶμεν τώρα περὶ τοῦ κόσμου, ἀλλὰ περὶ ἡμῶν αὐτῶν. »

ΚΕΦΑΛ. Α'. Συνέχεια τῆς περὶ τοῦ Γάμου ἀμφισβήτησεως.

« Ὅ,τι συμφέρεи εἰς τὸ ὅλον, » εἶπεν ὁ Ῥασσέλας, « συμφέρεи καὶ εἰς ἕκαστον αὐτοῦ μέρος. Ἄν ὁ γάμος ἀρμόζῃ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ὁῖον ὅτι ἀρμόζει καὶ εἰς ἄτομα, καὶ εἶνα πρὸς ἅπαντας ἀγαθός· εἰ δὲ μὴ, χρὸς διαρκὲς καὶ ἀναγκαῖον πρέπει νὰ ᾔῃ τὸ αἷτιον κακοῦ, καὶ τινες πρέπει ἀναποφεύκτως νὰ θυσιάζωνται διὰ τὸ καλὸν τῶν ἐπιλοίπων. Ἐκ τῶν ὅσα εἶπες περὶ τῶν δύο καταστάσεων φαίνεται ὅτι τὰ μὲν τῆς ἀγαμίας δεινὰ ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἶναι ἀναγκαῖα καὶ βέβαια, τὰ δὲ τοῦ συνοικεσίου τυχερὰ καὶ ἀποφευκτά. Τὸ κατ' ἐμὲ, φρονῶ καὶ ἐλπίζω ὅτι ἡ σύνεσις καὶ ἡ καλοκαγαθία δύνανται νὰ κάμωσι τὸν γάμον εὐδαίμονα. Ἡ γενικὴ μωρία τῶν ἀνθρώπων εἶναι τὸ αἷτιον τοῦ γενικοῦ παραπόνου. Ἐκ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν γίνεται συνήθως ἡ τῶν συζύγων ἐκλογὴ, τί νὰ ἐλπίσωμεν εἰμὴ ἀποτυχίαν καὶ μεταμέλειαν; ἡ ἀξιολογώτερά αὕτη πασῶν τῶν ἐκλογῶν ποσάκις δὲν γίνεται εἰς ἡλικίαν ἄωρον, ὑπὸ τὴν ἐπιβρόχην σφοδροῦ πόθου, ἄνευ κρίσεως, ἄνευ προνοίας, ἄνευ ἐρεύνης περὶ συμμορφώσεως δοξασίων, περὶ ὁμοιότητος ἡθῶν, ὁρθότητος κρίσεως, ἡ καθαρότητος αἰσθημάτων; »

« Ἡ κοινὴ μέθοδος τῆς ὑπανδρείας εἶναι τοιαύτη. Νέος καὶ νέα, εὐρισκόμενοι κατὰ τύχην, ἢ φερόμενοι διὰ τεχνάσματος, εἰς τὴν αὐτὴν συναναστροφὴν, ῥίπτουσι βλέμματα εἰς ἀλλήλους, προσφέρουσιν ἀμοιβαίας περιποιήσεις, ἐπιστρέφουν οἱ καὶ οἱ, καὶ ὀνειρεύονται ὁ εἰς περὶ τοῦ ἄλλου. Ὅλίγα ἔχοντες νὰ διασχεδάσωσι τὴν προσοχὴν, ἢ νὰ ποικίλωσι τοὺς διαλογισμούς αὐτῶν, δυσαρεστοῦνται μόνοι, καὶ ἐκ τούτου συμπεραίνουν ὅτι ὁμοῦ θέλουν εἶσθαι εὐδαίμονες. Νυμφεύονται, καὶ ἀνακαλύπτουσι τὸ καὶ πρὶν εἰς αὐτοὺς μόνον κεκρυμμένον, ὅτι ἔχουσιν ἀκαταλλήλους διαθέσεις· δαπανῶσι δὲ τὴν ζωὴν εἰς ἔριδας, καὶ μέμφονται τὴν σκληρότητα τῆς φύσεως. »

« Ἐκ τῶν πρώτων τούτων γάμων προέρχεται ὡσπύτως ἡ τῶν γονέων καὶ τέκνων ἀντιζήλια· οὐδὲς προθυμεῖται νὰ χαρῇ τὸν κόσμον, πρὶν ὁ πατὴρ σέρεῃ νὰ παραιτήσῃ αὐτόν· ἀλλὰ μόλις ὑπάρχει τόπος συνάμα διὰ δύο γενεάς. Ἡ θυγάτηρ ἀρχίζει ν' ἀνθῇ πρὶν ἡ μήτηρ εὐχαριστηθῇ νὰ παρακμάσῃ, καὶ οὐδετέρα δύναται ν' ἀπέχη τοῦ ἐπιθυμεῖν τῆς ἄλλης τὴν ἀπουσίαν. »

« Βέβαια, ὅλα τὰ δεινὰ ταῦτα ἐμπορεῖ τις ν' ἀποφύγῃ διὰ τῆς περισκέψεως καὶ ἀναβολῆς, ἥτις ἀπαιτεῖται εἰς τοιαύτην ἀμετάκλητον ἀπόφασιν. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ποικιλίας τῶν νεανικῶν ἡδονῶν ἡ ζωὴ εἶναι ἀρκετὰ ὑποφερτὴ καὶ χωρὶς τῆς βοηθείας συζύγου. Ὁ χρόνος αὐξάνει τὴν πείραν, καὶ σχέσεις πλεόν ἐκτεταμέναι παρέχουσι καλῆτέρας εὐκαιρίας πρὸς ἐξέτασιν καὶ ἐκλογὴν· ἐν πλεονέκτῃμα τοῦλάχιστον εἶναι βέβαιον· οἱ γονεῖς θέλουν εἶσθαι καὶ ὁρατῶς πρεσβύτεροι τῶν τέκνων των. »

« Ὅσα τὸ λογικὸν δὲν δύναται νὰ εὕρῃ, » εἶπεν ἡ Νεκαγία, « καὶ ὅσα ἡ πείρα εἰσέτι δὲν ἐδίδασκε, μόνον ἐκ τῶν λεγομένων ὑπ' ἄλλων δύνανται νὰ γνωρισθῶσι. Μανθάνω ὅτι οἱ ὄψιμοι γάμοι δὲν εἶναι ὑπερευδαίμονες. Τοῦτο εἶναι ζήτημα πολὺ ἀξιολογώτερον παρὰ ν' ἀμεληθῇ· καὶ πολλάκις ἐπρότεινα αὐτὸ εἰς ἄνδρας προικισμένους μὲ πολλὰς γνώσεις, καὶ συνειθισμένους μετ' ἀκριβείας νὰ παρατηρῶσι. Γενικῶς δὲ ἀπεφάσισαν, ὅτι εἶναι κινδυνώδες εἰς ἄνδρα καὶ γυναῖκα νὰ ἐξαρτῶσιν ἀπ' ἀλλήλων τὴν τύχην των καθ' ὃν καιρὸν αἱ δοξασίαι εἶναι προσδιωρισμέναι, καὶ αἱ ἕξεις στερεωμέναι, ἀφοῦ καὶ τὰ δύο μέρη συνέδεσαν τὰς φιλίας των, ἀφοῦ ἡ ζωὴ ἔλαβε μεθοδικόν τι σχέδιον, καὶ ἀφοῦ ἐνοῦς πολὺν χρόνον ἀπῆλause τὴν θεωρίαν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἐλπίδων. »

« Μόλις εἶναι δυνατόν, δύο τινὲς, βαδίζοντες διὰ τοῦ βίου ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῆς τύχης, νὰ διευθυνθῶσιν ἀμφοτέροι εἰς τὴν αὐτὴν ὁδόν, καὶ σπανίως συμβαίνει ν' ἀφῆσθαι οἰοσδήποτε τὸ μονοπάτιον, τὸ ἐκ τῆς συνηθείας ἀρεστὸν αὐτῷ γινόμενον. Τὴν νεανικὴν ἐλαφρότητα καὶ ἀστασίαν διαδέχεται μετ' οὐ πολὺ ὑπερφηανία αἰσχυνομένη νὰ ἐνδύσῃ, ἢ πείσμα ἀγαλλόμενον νὰ φιλονεικῇ. Ἀκόμη δὲ καὶ ἂν ἡ ἀμοιβαία ὑπόληψις γενῶν ἀμοιβαίαν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀρέσκειν, ὁ χρόνος, καθὼς τροποποιεῖ ἀμεταβλήτως τὸ ἐξωτερικὸν φαινόμενον, προσδιορίζει ὡσαύτως τὴν διεύθυνσιν τῶν παθῶν, καὶ δίδει ἀκαμφίαν τινὰ εἰς τὰ ἤθη. Ἐξῆς πολυχρόνιοι εὐκόλως δὲν ἀποβάλλονται· ὁ ζητῶν νὰ μεταβάλῃ τὸν ὁρόμον τῆς ζωῆς του πολλάκις ἀγωνίζεται εἰς μάτην, καὶ πῶς νὰ πράξωμεν δι' ἄλλους ὅ,τι σπανίως δυνάμεθα νὰ κάμωμεν δι' ἡμᾶς αὐτοὺς; »

Ἀλλὰ βέβαια, εἶπεν ὁ βασιλόπαις, ὅποταν ἐγώ

ζητήσω γυναῖκα, ἡ πρώτη μου ἔρευνα θέλει εἶσθαι, ἂν στέργῃ νὰ ὁδηγῇται ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου.

Οὕτω πως, εἶπεν ἡ Νεκαγία, ἀπατῶνται οἱ φιλόσοφοι. Χίλια οἰκιακὰ ἀμφισβητήσεις ὑπάρχουσι, τὰς ὁποίας ὁ ὀρθὸς λόγος ποτὲ δὲν ἐμπορεῖ νὰ διαλύσῃ—ζητήματα δυσεξέταστα καὶ μὴ ὑποκείμενα εἰς τὴν λογικὴν περιπτώσεις, ὅπου καὶ πρέπει νὰ γένη, καὶ ὅπου ὀλίγα δύνανται νὰ λεχθῶσι. Στοχάσου τὴν κατάστασιν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἶδε πόσον ὀλίγοι ἐνεργοῦσιν, εἰς οἰασδήποτε περιστάσεις, εἴτε μεγάλας εἴτε μικράς, παρόντας εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν ἔχοντες ὅλους τοὺς λόγους τῶν πράξεων των. Ἀθλίον καὶ τρισάθλιον ἤθελεν εἶσθαι τὸ ἀνδρόγυνον, τὸ καταδικασμένον νὰ ἐξισάζῃ πᾶσαν πρωτὴν διὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ὅλας τὰς οἰκιακὰς λεπτομερείας.

Ὅσοι νυμφεύονται προβεβηκότες, πιθανόν μὲν ὅτι ἀποφεύγουν τὰς ἐπεμβάσεις τῶν τέκνων των· ἀλλὰ κινδυνεύουν ν' ἀφῇσιν αὐτά, ἀμαθῇ καὶ ἀδοήθητα, εἰς τὸ ἔλεος κηδεμόνος· ἢ, ἂν αὐτὸ δὲν συμβῇ, πρέπει τοῦλάχιστον νὰ ἐξέλθωσι τῆς ζωῆς πρὶν ἴδωσι τὰ φίλτατα ἀποκαταστημένα ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἐκ τῶν τέκνων αὐτῶν, ἂν ἔχωσιν ὀλιγωτέρους φόβους, ἔχουσι καὶ ὀλιγωτέρας ἐλπίδας· χάνουσι δὲ, χωρὶς ἀνταμοιβῆς τινος, τὰς εὐφροσύνας τοῦ πρωΐμου ἔρωτος, καὶ τὸ πλεονέκτημα εὐκάμπτων ἡθῶν, καὶ νοῶν δεκτικῶν νέων ἐντυπώσεων. Ἡ μακρὰ συμβίωσις ἐξαλείφει τὰς ἀνομοιότητας, ὡς τὰ μαλακὰ σώματα, διὰ συνεχοῦς τριβῆς, συσχηματίζουσι πρὸς ἀλλήλας τὰς ἐπιφανείας των.

Φρονῶ ὅτι ὅσοι νυμφεύονται ἀργὰ ἡδύνονται μᾶλλον μὲ τὰ τέκνα των, ὅσοι δὲ πρῶίμα μὲ τὰς συζύγους των.

Ἡ ἐνώσις τῶν δύο τούτων αἰσθημάτων, εἶπεν ὁ Ῥασσέλας, ἤθελεν ἐπιφέρει πᾶν τὸ ποθοῦμενον. Ἴσως ὑπάρχει καιρὸς, καθ' ὃν ὁ γάμος ἡδύνατο νὰ ἐνώσῃ αὐτά· καιρὸς κατάλληλος εἰς τὴν μόρφωσιν καὶ ἀγαθοῦ πατρὸς καὶ ἀγαθοῦ συζύγου.

Πᾶσα ὥρα, ἀπεκρίθη ἡ βασιλόπαις, μὲ πείθει περὶ τῆς ὀρθότητος τοῦ λεγομένου παρὰ τοῦ Ἰμλάκου, ὅτι ἡ φύσις θέτει τὰ ὁῶρά της δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν. Αἱ καταστάσεις ἐκεῖναι, αἵτινες κολακεύουσι τὴν ἐλπίδα καὶ ἐλκύνουσι τὸν πόθον, εἶναι τοιαῦται, ὥστε, πλησιάζοντες εἰς τὴν μίαν, ἀπομακρυνόμεθα τῆς ἄλλης. Ὑπάρχουσιν ἀγαθὰ τόσον ἀντίθετα, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ πιάσωμεν αὐτὰ διαμιάς· ἀλλὰ, διὰ τῆς ὑπερβολικῆς προσοχῆς, ἐνδέχεται νὰ περάσωμεν μεταξὺ των παραπολὺ μακρὰν ἐξ ἀμφοτέρων, καὶ νὰ μὴ πιάσωμεν μήτε τὸ ἓν μήτε τὸ ἄλλο. Τοῦτο εἶναι πολλάκις τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μακροχρονίου σκέψεως· οὐδὲν πράττει ὁ ζητῶν νὰ πράξῃ μᾶλλον παρ' ὅσον εἰς τὴν ἀνθρωπότητα συγχωρεῖται. Μὴ πε-

ριμένης ἐναντίας ἡδονάς. Ἐκ τῶν προκειμένων ἀγαθῶν ἐκλεξοῦν, καὶ εὐχαριστήσου. Δὲν ἐμπορεῖ τις ἐνταυτῷ νὰ γεύηται τοὺς καρποὺς τοῦ φθινοπώρου, καὶ νὰ ἐντυφᾷ εἰς τὴν εὐωδίαν τοῦ ἔαρος· δὲν ἐμπορεῖ συγχρόνως νὰ γεμίσῃ τὸ ποτήριόν του ἐκ τῆς πηγῆς καὶ ἐκ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νείλου.

Ο ΣΙΑΗΡΟΥΣ ΑἰΩΝ.

Ο ΗΣΙΟΔΟΣ, μετὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ χρυσοῦ, τοῦ ἀργυροῦ, τοῦ χαλκοῦ, καὶ τοῦ ἡρωϊκοῦ αἵωνος, ἀρχίζει τὸν σιδηροῦν, καὶ εἰκονίζει αὐτὸν ὡς ἐπομένως—

Οὔτε ἡμέραν, οὔτε νύκτα, παύουσιν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τοῦ κόπου καὶ τὰς ἀλμυρὰς φροντίδας, μολονότι μετὰ τῶν δεινῶν εὐρίσκονται καὶ ἀγαθὰ τινα συμμεμιγμένα. Μεγάλῃ διαφωνίᾳ ὑπάρχει μεταξὺ γονέων καὶ παιδῶν, ξένων καὶ ξενοδόχων, φίλων καὶ συγγενῶν, οὐδ' ἀκμάζει πλέον ἢ μεταξὺ ἀδελφῶν φιλόστοργος ἀγάπη, καθὼς πρότερον. Τὰ τέκνα ἀτιμάζουσι τοὺς γηραλέους γονεῖς των, καὶ λαλοῦσι πρὸς αὐτοὺς περιφρονητικῶς, ἀμεριμῶντες καὶ μὴ φοβούμενοι τὴν ἐκδίκησιν τῶν θεῶν, οὔτε ἀποδίδουν εἰς αὐτοὺς τὰ θεραπεύγια. Εἶναι ἔκδοτοι εἰς τὸν πόλεμον, καὶ καταστρέφουσιν ἀλλήλων τὰς πόλεις. Ὁ εὖορκος, ὁ δίκαιος, καὶ ὁ ἀγαθὸς δὲν ἔχουσιν ὑπόληψιν οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας καὶ οἱ ὑβρισταὶ ἀπολαύουσι πλειοτέραν τιμὴν. Δικαιοσύνη καὶ αἰδὼς δὲν φαίνονται. Ὁ κακὸς βλάπτει τὸν καλῆτερον, συκοφαντῶν αὐτὸν, καὶ μετ' ἐπιπορίας ἐπιβεβαίων τὴν συκοφαντίαν του. Ὁ φθόνος συνοδεύει τοὺς ἀθλίους θνητοὺς ἐκὼ διαβαίνουσι τὴν κοιλάδα ταύτην τοῦ κλανθμῶτος, «δυσκέλαδος, κακόχαρτος, στυγερῶπης.» Ἡ Αἰδὼς καὶ ἡ Νέμεσις, μὴ δυνάμει πλέον νὰ συγκατοικῶσι μετὰ τῶν ἀνθρώπων, ἀφοῦ κατήνησαν εἰς τοιαύτην ἐλεεινὴν κατάστασιν, καλύψασαι μὲ λευκὰ ἱμάτια τὰ ὠραῖα σώματά των, ἐπέστρεψαν εἰς τοὺς ἀθανάτους, ἐξ ὧν ἦλθον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ. Ἀρ. 1.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ.

Ἡ ΑΙΓΥΠΤΟΣ καλεῖται Ἑβραϊστὶ *Μισραῖμ*, ἀπὸ τὸν δεῦτερον υἱὸν τοῦ Χάμ, Γεν. 1. 6, ὅθεν τὸ σημερινὸν Ἀραβικὸν ὄνομα *Μισήρ* ποιητικῶς δὲ ὀνομάζεται *Γῆ τοῦ Χάμ*, καὶ *Ῥαὰβ*, (ἤγουν ἡ ὑπερήφανος.)

Ἡ ἔκτασις τῆς Αἰγύπτου ἦτο σχεδὸν ἴση μὲ τὴν κοιλάδα τοῦ Νείλου ποταμοῦ, ἀπὸ 21° Β. Π. ἕως εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν. Αὕτη δὲ ἡ κοιλὰς ἀλλοῦ μὲν εἶναι πλατεία, ἀλλοῦ δὲ στενωτάτη, ἕως ἐκεῖ ὅπου διαιρεῖται ὁ ποταμὸς εἰς ἑπτὰ ἐκβολὰς, σχηματίζων οὕτω τὸ λεγόμενον Δέλτα τῆς Αἰγύπτου, καθὼ, δηλονότι, τριγωνοειδές. Ἡρὸδ. Β'. 16. Εἰς δὲ τὰ πλησίον τῆς Μεσογείου Θάλασσης μέρη ἡ Αἰγύπτος ἐκτείνεται καὶ πρὸς ἀνατολὰς καὶ πρὸς δυσμὰς τοῦ Δέλτα· πρὸς μὲν ἀνατολὰς ἕως εἰς τὸν ἱσθμὸν τῆς Σουέζης, πρὸς δὲ δυσμὰς εἰς διάστημα ἀπροσδιόριστον καὶ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς διαφέρον.